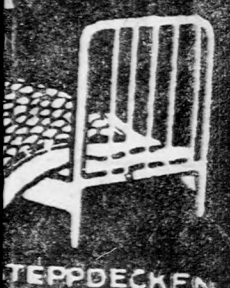

ek

TEPPDECKEN

valószínű, hogy remélik, hogy remélik, hogy remélik.

kormány parlamenti.

petr kormány képviselői jogos tüntetésben s állandó a miniszter-kormányprogramot tartás egyenlő nagy dologi rendszert bejelentette közeli ki- z új elnökét erenc agrár-

hivókat konfe-

zövetségi tit- vókat a kor- reláthatóság zdsági kon- amhoz intéz-

bóli a stak

erriot San r állépése a spanyol a közzönetet eg fogadta- nók a határ ból s gép- eba ahol a endes évi résztvett.

ATA ER- a hírnyes szeljövőben élybe érke- stben nagy s operettef t-együttés- tóságának szavára ér- gadásokra

oz csak

ion!

kiadó Rt. Baron L. fón 9-77.

Taxa postálá plátife in num. No. 124.718 923.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél- évre 600, egészévre 1200 lej. Kül- földre: Havonta 1, negyedévre 3, fél- évre 6, egészévre 10 dollár. Hír- detések díjazás szerint Az „UJ KELET” az erdélyi és bányási népdalok egyetlen napilapja. Cik- keink utánnomását csak a for- rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. Késiratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felső szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 11.

Vasárnap, 1932 nov. 6.
5693. ÉV. CHESVAN 7. XV. ÉVF. 252. SZÁM

A Titulescu-fizetés

Kétféle miniszteri fizetés van Romániában. Az egyik a Mironescu-törvény által engedélyezett maximum, havi 35 ezer lej. A másik az ugynevezett Titulescu-fizetés; havi 1000 angol font.

Mondanunk sem kell, hogy a Titulescu-fizetés egyedül és kizárólag Titulescunak jár ki. Neki viszont igazán kijár. Mert különben miből is reprezentálná oly ragyogóan Romániát mindenütt: télen a st. moritzi bobsleigversenyeken, farsangkor, a nizai karnevalon és nyáron a Lidó gyönyörű, de költséges strandján...?

Persze külügyminiszterre való kinevezése súlyos akadályokat támasztott e szélesskálajú reprezentálás elé. Mert az álláshalmozási törvény értelmében két fizetés nem lehet huzni az államtól. És a törvény nem ismer különbséget miniszter és miniszter között.

De Titulescu már nagyobb nemzetközi akadályokat is leküzdött, semmint, hogy két ilyen közönséges belföldi törvényen fennakadna. A kinevezési dekrétumába beírta tehát: „Titulescu londoni követ külügyminiszterre nevezzük ki”.

A londoni követ kapja továbbra is a Titulescu-fizetést.

A külügyminiszter pedig ezentul kapni fogja a miniszteri fizetést.

Ami ugyancsak havi 35 ezer, de ez annál inkább megilleti.

Mert az, hogy a külföldön oly ragyogóan reprezentáló Titulescu néhány hónapot Romániában is eltölt, igazán megéri az országnak ezt a bagatell összeget. Függetlenül a fizetési maximumtól, az álláshalmozási törvénytől s attól, hogy állástalan emberek ezreit az éhhalál fenyegeti.

Az ingadozó diktatura

Jugoszláviában ismét kormányválság van. Remélhetőleg nem az utolsó.

A lázadás szelleme, mely ezen az országon végigsüvít, ideges nyugtalansággal tölti el a diktatura urait.

A problémák, melyeket szuronnal megoldani nem lehet, erősebben kezdenek bizonyulni a diktatura erőszakánál.

A diktátorok, akik kezdetben azt hitték, hogy a történelmi és gazdasági adottságok épügy vezényszóra trappolnak, mint a bakakáplárok, most szemben találják magukat a dolgok kényszerítő erejével.

A folyton megismétlődő kormányválságok arra vallanak, hogy a jugoszláv diktatura immár szívesen szabadulna meg önmagától, ha nem érezné sorsát és jövődjét kilitástalannak és főleg veszélyekkel teletűzdeltnek.

Legalább is erre vallanak a kísérletezései, melyekkel alkotmányos kibúvókat és formákat igyekeznek adni ingadozásainak, bizonytalanságainak, talán teljes kétségbeesésének.

A jugoszláv diktatura egyébként ama diktatúrák közül való, melyek már eleve meddőségre voltak kárhoztatva.

Az olasz és az orosz diktatúrák mögött egy, vagy több nagy egyéniségnek, vagy tehetségnek elementáris ereje áll, vagy a közvéleménynek ama része, mely a közömbösöket is magával tudja rántani.

A jugoszláv diktatura ellenben már kezdetében a dicstelenül kimúlt spanyol diktatúrára emlékeztetett: se közvélemény, se tehetség nem állott mögötte, csak a nyers és bárdolatlan erőszak, a politikai rendőrségek szolgálékü kopóinak hajszája, akik minden országban, de főleg a Balkánon az emberi érzésnek és erkölcsi emelkedettségnek, a felelősség-érzésnek és politikai belátásnak teljesen hijjával vannak.

Most ez a diktatura remeg és ingadozik. Szeretne egy ötven százalékos kiegyezést kötni, mely alkotmányos keretek között biztosítaná számára a hatalmat s megvédené a terjedő és feltartóztatott lának látszó lázadás bosszúállásától.

Hogy ez sikerülni fog-e a jugoszláv diktatúrának, kétséges. Kétséges pedig

Ma zajlanak le a német birodalmi választások

Berlin, november 5. Ma, vasárnap, november 6-án újra az urnák elé járul Németország népe. A mai választási eredmények elé az egész világ fokozott izgalommal és érdeklődéssel néznek, mert általános felfogás szerint ez a választás nagy meglepetéseket fog hozni. De nagyjelentőségű ez a választás az- azon visszatérhet-e a parlamentáris rezsimhez, vagy pedig a kormányzóképes, illetőleg koalícióra alkalmas pártok hiányában továbbra is kénytelen lesz a diktatura vizein evezni.

Az általános felfogás szerint a mai választásokon a nemzeti szociálisták nagy vereségeket fognak szenvedni, egyetemben a szociáldemokratákkal, a kiknek megalkuvó politikája miatt a tömegekben nagy elégedetlenség mutatkozik. Ezzel szemben a kommunisták és a centrum, valamint a német nemzeti párt (Huggenberg pártja) valószínűleg rendkívül megerősödvé fognak kiemelkedni a választásokból, de nem lehetetlen, hogy a középpártok is jobb választási eredményeket fognak felmutathatni, mint az előző választásokon.

Németországban egyébként a hangulat rendkívül izgatott. A berlini közlekedési sztrájk eseményei és forradalmi jellegű szimpptomái a hangulatot az egész országban kielezik a munkásság és a polgárok között. Jellemző tünet, hogy a közlekedési sztrájk irányításában és osztályharcos hangjának kiélézésében a nemzeti szociálisták még a kommunistákon is tútesznek, amely körülmény előreveteli az árnyékát a választásokkal járó izgalomnak és esetleges véres kilengéseknek.

Egyébként a mai birodalmi gyűlési választáson ötvenöt párt küzd a mandátumokért. A néhány hónappal ezelőtt lefolyt választásokon a pártok száma hatvanégy volt. Berlinben huszonkilenc párt igyekezik szavazatokat szerezni. A legkevesebb pártlistát a Koblenz-trieri választókerületben terjesztették elő, ahol mindössze tizenhárom párt vesz részt a mandátumru igényt tartók tömegében.

Tuljegyezték a három százalékos angol konverziós kölcsönt

London, november 5. A 300 millió font névértékű 3 százalékos konverziós kölcsön aláírási ivateit idő előtt le kellett zárni, mert a kölcsönt tuljegyezték. Az Angol Bank előtt hosszú sorban várakoztak az ivatek aláírni szándékozók még akkor is, amikor kihirdették az aláírási ivatek lezárását.

Neville Chamberlain kincstári kancellár nagy meglepéssel nyilatkozott a konverziós műveletekről s hangoztatta, hogy évi 38 millió font megtakarítást hoznak az angol államkincstárnak.

A kölcsönpapirokat a tőzsdén már prémiummal veszik.

azért, mert csak a tizenkettedik órában eszmélt rá saját tarthatatlanságának tudatára.

Ne feledjük, hogy másfél évvel ezelőtt Spanyolországban hasonló kompromisszumos megoldásokkal kísérletezett.

De a kísérletek eléktek.

A népharag elementáris ereje elvesztette fékező erőt.

Analogiát azonban sohasem szabad keresnünk magának az analogiának kedvéért.

Am minden jel arra vall, hogy Jugoszláviában nagy, forradalmi jellegű események érlelődnek.

Csók és dollár

Most egy kellemetlen dologról adunk hírt, tessék csak idehallgatni! A hír Newyorkból érkezett, de Floridáról szól eképpen: „Florida strandjainak urhölgyei és görljei a munkanélküliek felsegélyezésére egy héten át csókokat osztogatnak. Egy-egy csókot ezer dollárral kell megfizetni”.

Jól értsük meg egymást. Egy csók ebben az esetben vajon mit jelent? Jele- lenti, hogy a férfiú beretvált, vagy eset- leg szakállas arcfelét odanyújtja az ur- hölgynek, avagy a kecses görlnék. Az ur- hölgy, avagy a görli pedig ruzsos ajkait odatapasztja a férfinak már említett testrészeire. Ezért 1000 dollár jár, ami a mi valutánkra fordítva jelent 180.000 lejt, amiért házat is lehet már venni, szin- társulatot lehet szervezni, krajcáros lapot félvég lehet adminisztrálni, 180.000 lej

bizony sok pénz! Ha csunya leány a ma- gáénak vallhatja, szép fiut kap érte férjül, ha szép leányé, akkor ezen a pénz- megszőkhetik Andaluziába szíve imádottjával. A mai viszonyok között az egész világ egy ezresbankó — dollárban. Nos és ilyen csekély ellenszolgáltatásért hajigálják Amerikában az ezreseket! Nyilván nem azért, hogy az urhölgynek, vagy a görlőnek lovagias szíveséget tegyenek, ó nem, ezt bizonyára olcsóbban és kiadósabban is le lehetne bonyolítani, hanem azért, hogy a munkanélküliek éhen ne haljanak. Ime a jólét és a kellem- öllekezése Amerikában, az abszolút er- kölcös hazájában.

Csak hogy kettőn áll a vásár. A nyilvános csokolódzás ellen vétőt emeltek és pedig — a segélyre szoruló. A jelentés szerint azért tiltakoztak, mert „nem tük- hetik, hogy a társadalom őket ilyen ledér eszközökkel szanalja”.

Ledér eszközökkel? Engedelmet kérünk, mi ledérség van egy nyilvános csókban, amihez semmi köze a szerelmnek! Való- színűbb azonban, hogy nem is a ledér- ségben van a hiba, mint inkább az ezres- bankókban. A munkanélküliek ugyanis nagyon helyes érzéssel meglátták, hogy Florida strandszépeinek csókjalért nem fognak sorba állani a jó milliomosok, két-három helyének az ezresei pedig nem érik meg a nagy hűhót. Háromezer dollár és 11 millió munkanélküli. A csókok tehát a hölgyeknél maradnak, akik azonban nem fogják ilyen drágán érvényesíteni. De azért jólétet mégis fognak gyakorolni a saját zsebük javára.

VILAG TÖKRÉ

A XX. század leg- nagyobb kalandora

Trebitsch-Lincoln önéletírása

Bécs, november hó.

A nagy szélhámós megint hallat magá- ról. Budhista szerzetes köntösében járja a világot és kolostora számára koldul: ez a legujabb szenzáció, amit világgá kürtölnek róla. Vagy az utlevele körül vannak bajok: a belga határőrség nem akarja keresztüleresztetni a paksi szüle- tésü... kinaít. Vissza Németországba! — mondják ki felette a verdiktet. És Trebitsch, aki Hamburgban járta ki vala- mikor a misszionárius iskolát, s jóval később a Kapp-puccs spiritus rectoraként keverte itt a kártyát, mint alázatos szer- zetes róvja most a német földet. Vajjon miféle sötét célkitűzések, újabb csafa- fintaságok lappanganak az alázatosság- nak eme álarcája mögött? Mert az ö- néletírása, amellyel a tavaly lepte meg a világot, (Amalthea-Verlag, Wien), a leg- távolabbról sem vall rezignáltságra. Ellenkezőleg: Széles jókedvvel, szemmel láthatólag irás közben is élvezve a haj- dani trükkök kéjét, tálalja fel egykori huncutságait. És a cím, amelyet memoár- jai felé irt — „A XX. század legnagyobb kalandora” — megint csak arra mutat, hogy egyáltalán nem szégyeli multját s meg van benne a készség, a lelki dispo- nátság, hogy ott folytassa, ahol mind- össze néhány esztendő előtt abbahagyta: a nemzetközi, főleg politikai jellegű szél- hámosságokon. A buddhizmus csak rö- vidke pihenő, ideiglenes lélekzetvével a Trebitsch életében, mely rövidesen megint a szélhámosság vágányára kanya- rodik, ha ugyan — nagy a gyanum! — nem döccen máris rajta. Bizonyítékom ugyan nincs rá, de memoárjának záró- mondataiból, melyek egészen váratlanul komplementumokat vágnak ki az eddigi esküdt ellensége, Anglia címére, arra következtetek, hogy Trebitsch talán már is a hirhedi, a százkezü és ezerszemű brit hiszerző-szolgálat zsoldjában áll.

Akárhogy is legyen, anyi szent, hogy páratlanul változatos pályá áll mögötte. Paksón született, ortodox zsidó család gyermeke, szorgalmatos templombjáró és önkéntes börtöket vállalt. A reakció nem soká kékik, Pestre kerülve a másik végtelbe csap át, a lelkiek világából a látszat, a külsőségek világába: színész akar lenni. Sokat utazik és Angliában összebarátkozik a misszionáriusokkal. A paksi zsidó gyerek Jézus-hívó lesz... bi- zonyára nem ingyen. Később evangélikus teológus s Kanadába megy a zsidó-misz- zióhoz. Itt sincs soká nyugta. Attér az anglikánus vallásra s falusi plébános lesz belől, akinek eszté azonban a lelki- pástorkodásnál hasonlíthatatlanul job- ban foglalkoztatja a brit birodalom pá- ratlanul kidolgozott mintaszérien töké- letes politikai szervezete. S mikor örök- ség révén pénz áll a házhoz, faképnél hagyja az ekléziát. Képviselő akar lenni.

Tanul, olvas, herbertspencerista lesz és lesi az alkalmat, amely a politikába be- kapcsolhatja. A maga erejéből csak egy lépést tud tenni: megváltoztatja nevét. Nathán Trebitschnek, a paksi gabona- kereskedőnek fia Timothy Lincoln-ná vedlik. A véletlen segít rajta. Az angol csokoládékirálynak, B. S. Rowntree-nek közelébe sodródik. Kezdetben német nyelv mestere a milliomosnak, nemsokára se- gitőtársa a szegénységről írott szocioló- giai művének megszerkesztésében. Rowntree meg van vele elégedve, bizalmasvá teszi és bevezeti elvbarátainak, a liberá- lis politikusoknak társaságába. Végre felvirrad a nagy nap: jelölik egy ös- konzervatív, tehát számára egészen ki- látástalan kerületben. Az egykori misz- zionárius azonban tudja a módját, ho- gyan kell egyéni agitációval, választótól választóra haladva a szavazópolgárokat meghódítani és sikerül neki az istenháta mögötti Darlingtont a védővámok körül folyó politikai harc központjává tenni. Balfour, Chamberlain jelennek meg Dar- lingtonban, hogy a konzervatív pártprog-

Dr. Perl Otto tudományos kísérletei alapján készült

Perlott fogpasita, szájvíz és drageák máris mindenkit meghódított

rámot a paksi zsidó támadásaival szemben védelmükbe vegyék. A liberálisok viszont a maguk öregágyúit vonultatják fel Trebitsch mellett: Lloyd George, Asquit, McKenna és Churchill agítálnak érte. Csoda történik. Megválasztják.

A friss mandátummal zsebében egyenesen Budapestre utazik, hogy a familia előtt ragyogtassa magát. 1910-ben történt ez. Magyarországon báró Fejérváry ugyanevű darabotkormányza van uralmon és a „belügyi” Kristóffy közvetítésével Trebitsch meginterjúvolja Ferenc Ferdinánd trónörökösét. Szóval már a pátriájában is valaki az „elvezett fiú”. Az angol parlamentben viszont mint az osztrák-magyar problémák szakértője tündököl. De a dicsőség nem sokáig tart. A képviselőházat feloszlatták és Trebitschnek nincsen pénze egy újabb választási kampányra.

Non olet! felkiáltással galíciai és romániai olajüzletekre veti magát. Jelenléte tőkével hatalmas üzletekbe fog és hogy a maga ezresit kikaparhassa, milliós-vagyonokat pusztít el. Üzletei a vallási és a politikai térről a gazdasági világba átültetett szélhámosok. Az osztrák trónörökös párt meggyilkolásának híre háborút szimatol és hazatakarodik Angliába. Itt eleinte szívesen látják és a cenzuránál is igénybe veszik a többnyelvű Trebitsch szolgálatait. Csakhamar gyanuba fogják azonban, hogy a központi hatalmak javára kémkedik. Trebitsch Amerikába futamodik a vád elől és heves sajtóhadjáratba kezd adoptív hazája, Anglia ellen. A háború felidézéseinek vádjával illeti.

Kiadatási eljárás indul ellene. Letartóztatják. De ismétleten megugrik börtönéből és a rendőrség elől bujkálva dusan honorált cikkeket helyez el fogságának és szokásának részleteiről a szenzációt hajszáló amerikai sajtóban. A komédia elfogatásával és kiadatásával fejeződik be. Három évi fegyházra és kiutasításra ítélik s amikor büntetése letelik, Belgiumban partra teszik. Németországba megy, hogy annak zavarosában halásson. Össze szüri a levét az ellenforradalmárokkal. A diplomácia cselszövéseiben járhatlan katonák elismerik a ravaszfejú Trebitsch szellemi fölényét. Öt küldik ki, hogy a német trónörökösrel tárgyaljon. Részt vesz a Kapp-puccs előkészítésében. Aztán Budapestre teszi át székhelyét és itt Eckhardt Tiborral, Gömbössel, Prónayval konspirál. Bauer ezredes, a világháborúbeli német vezérkarnak ez a levitézlett nagysága a katonai szakember ezeknél a tárgyalásoknál, melyek a magyar miniszterelnökségen folynak. Bauer Horthynál is levézítel; Ludendorfftól volt ajánlólevele a kormányzóhoz, Konzervatív állam blokk alapítása a cél, melyhez Németország szétdarabolása után reménykednek az összeesküvők eljutni. Ez a szét-darabolási terv megszerezte volna számukra Franciaország szimpatiaját. Trebitsch Olaszországgal is tárgyal. Egyáltalán csupa ötlet, mozgékony és munka a zsidófaló fehér terroristák oldalán... míg rájön, hogy már ráuntak, sőt félnek tőle és el akarják tenni láb alól.

Egyszeriben lehül a heve és jó pénzért, előre és pontosan kialakított valutáért eladja az összeesküvés tervét Franciaországnak és Csehszlovákiának. Az utóbbi állammal nem bonyolódik le pontosan az üzlet, becsapják a selymát, sőt ráusztják a bécsi rendőrséget is. Szűk lesz számára Európa. Kinába utazik.

Itt gyorsvonalú sebességgel csinál karriert. Wu-pei-fu marsabb legfőbb tanács adójává emelkedik. Egységbe akarja tömöríteni az egymás ellen fenekedő generálisokat, európai szervezetet akar adni a kínai hadseregnek és pénzt akar előteremteni az érbányák elzárásához a hadviselés számára. Tervei a papíron pompásan hatnak, a valóság világában azonban rendre felborulnak. Bauer ezredes, akit a hadsereg instrukciójára szerződött, cserben hagyja és a nagy bankárról, akivel a pénzügyi szerződést megkötötte, kiderül, hogy külfelki ócskás Bécsben. A nagy szélhámos Trebitsch méltó ellenfélre akadt tehát. Egy kollégára, aki őt is be tudta csapni. Tetejében személyében is súlyos sorscsapás érte: fiát Angliában halálra ítélik és hiába minden próbálkozása, ki is végzik. Ez a csapás mélyen lesújtja. Összeomlik lelkiileg. Újabb valláscserében keres irt sebeire. Ebben jelentős a gyakorlata. Az ortodox, később hitetlen-zsidó Trebitsch, aki Jézus-hívó lett, evangélikus, majd anglikánus lelkes, aztán herbertsperce-

rista volt, a budhizmusban talál lelki-vigaszra. Kolostorba vonul, ahonnan most két éves pihenő után mégis előmerészkedett.

Egészen bizonyos tehát, hogy a kolostor

még nem tett befejező pontot a nyugtalan véru paksi zsidófiu kalandos életének végére. Folytatása következik. Hogy hol és miként, egyelőre a jövő titka.

Dr. Grünfeld Salamon

Megszünik a jugoszláv királyság és helyébe hat délszláv állam föderációja lép?

Szerbia, Horvátország, Dalmácia, Bosznia, Montenegró és Macedónia lesz a délszláv föderáció tagja

Budapest, november 5. Kerülő úton Belgrádból érkező hírek érkeznek. Ezekről a hírekről a jugoszláv lapok még mitsem írnak és csak bizalmas politikai információk révén kerültek a világsajtóba. Nem kevesebbről, mint arról van szó, hogy a délszláv államok Jugoszlávia név alatt egyesült királysága föoszlik, hogy új délszláv föderációnak adjon helyet.

Mint ismeretes, a világháború után a régi Szerbiából előbb SHS, később Jugoszlávia néven egy új délszláv állam létesült, melynek szerves alkotórészei a régi szerb királyság, a Magyarországhoz tartozott Horvátország és az ugyancsak az osztrák-magyar monarchiától elszakított Bosznia és Hercegovina voltak. Jugoszlávia népei délszláv testvéreik, belpolitikai adottságuk miatt azonban az egy séges államcszme ütközéspont lett főleg a horvátok és a szerbek között. Az államban a primhegedűt a szerbek játszották, helyett köztudomásu, hogy a horvát nép intelligenciája sokkal magasabb fokon áll. A horvátok természetesen nem akarták magukat a szerbek fönnhatóságának alávetni. Ehhez a surlódási felülethez járult még Sándor király szerencsétlen bepolitizálása is, amely végül is diktatúrában robbant ki és még jobban elfojtotta a minden pillanatban kikirobbanó politikai feszültséget.

A dolgok odáig jutottak, hogy a két testvérnép, a horvát és a szerb ma nyílt gyűlölködéssel tekint egymásra és a délszláv temperamentum is hozzájárul ahhoz, hogy sehol oly gyilkos belpolitikai harc nem folyik, mint Jugoszláviában. Emlékezzetek, hogy ennek az ádáz belpolitikai harcnak a folyamán a horvátok vezetőpolitikust, Radicsot a szkupstinában lelőtték és csak nemrégben is véres felkelést kellett Lika környékén a szerb csapatoknak leverni.

Mindenki előtt látható volt, hogy Jugoszlávia mai összetételében és mai diktatórikus államformájában nem állhat fenn tovább. Ezt belátta Sándor király is, aki végül is elhatározta, hogy átforgalmazza az állam összetételét és új alapokra helyezi a már-már szétrobbanó délszláv államot.

Jugoszláviában még jelenleg szigorú diktatúra van, ellenben a diktatúrának megszüntetése és a demokratikus alapokra való áttérés már csak napok kérdése. Ezzel egyidejűleg történt meg a jugoszláv királyságnak föderációs állammá való átalakulása is.

A szerb politika egyik vezető egyénisége Balugtics, a volt berlini követ. Balugtics egy idő óta nem szerepelt a politikában és ennek az volt az oka, hogy a szerb államférfi a demokratikus eszmék híve és nem vállalt közösséget a mindmostanáig tartó diktatórikus államformával. Balugtics mindig a demokratikus jogok előharcosa volt és politikai szerepéről csak akkor mondott le, mikor látta, hogy Sándor király olyan befolyás alá került, mely végül is a diktatórikus államformára vezetett.

Sándor király most ezt a Balugticsot hívta meg, hogy tárgyaljon vele az ország sorsáról. Balugtics már Sándor apjának: Petárnak is bizalmas barátja volt és jó viszonyban van Sándor királlyal is. A király Balugticsal arról tanácskozott, hogy hogyan lehetne a mai ellentéteket a délszlávok között kiküszöbölni. Balugtics előadta régi tervét, melyet a király el is fogadott. A terv azon alapul, hogy a jugoszláv állam területén élő nemzeteknek és nemzeti kisebbségeknek a legteljesebb autonómiát kell adni. Vonatkozik ez különösen az álla-

mot alkotó délszláv nemzetekre, így az eddig is főszerepet vivő szerbekre, továbbá a horvátokra, bosnyákokra és a csernogócokra.

Balugtics a mai jugoszláv királyság.

Merénylet készült Macdonald ellen?

Mit keresit a 19 éves Seluya Macdonald kertjében?

London, november 5. A londoni rendőrség a hajnali órákban letartóztatta a 19 éves Ivan Seluyát, akit azzal gyanúsítanak, hogy merényletet akart elkövetni Macdonald miniszterelnök ellen. Seluyát, aki naturalizált angol, egy rendőr fedezte fel Macdonald magánházának kertjében, ahol egy félig kinyitott üvegajtó előtt állott. Seluyának egy nagy darab téglát a kezében, míg másik kezében két tégladarabot tartott. Amikor a rendőr megkérdezte,

hogy mit akar csinálni a kövekkel, azt válaszolta, hogy csupán játszik azokkal. Ellenkezés nélkül megadta magát és türe, hogy a rendőrségre szállítsák. A rendőrbíró azonnal tárgyalást kezdett ügyében és egy heti fegyházra ítélte. Az eset egész Londonban nagy felháborítást keltett. A kritikus időben Macdonald nem tartózkodott odahaza, hanem hivatalában dolgozott. A lakásban két barátja volt.

Megszűnnek a Munkásbiztosítók Gyógyszertárai

Sok az állástalan patikus

Cluj-Kolozsvár, november 5. A két esztendővel ezelőtt átreformált gyógyszerész törvény ellen számtalan esetben történtek felszólalások, mert annak rendelkezései a gyógyszerész érdekeit elevebenbe vágnak. A régi törvénnyel ellentétben a módosított rendelkezések a patika jogok örökölhetősége és a vidéki gyógyszerésztől megkövetelt vizsga nehézségei révén ezt a fontos latiner osztályt ugy szólnak tönkréteszik. Ma három ezer állás nélküli gyógyszerész él Románia területén olyan emberek, akik a törvény megváltoztatásával könnyen juthatnának álláshoz. Ez a szempont vezette az egészségügyi minisztériumot arra, elhatározásra, hogy a rendelkezéseket módosítani kell olyanformán, hogy a törvényben nemcsak az állam, hanem a gyógyszerészek érdekei is kielégülést találjanak.

A készülő törvényről az alábbi érdekes információkat kaptuk:

— Elsősorban a vidéki gyógyszerészek helyzetét kell feljavítani — mondotta informátorunk. A minden második esztendőben kötelező pályázati-vizsga terheit az amugyis nehézségekkel küzdő falusi gyógyszerész nem bírja elviselni. Ezeket az állapotokat olyanmódon fogják megszüntetni, hogy a vidéki gyógyszerészek vizsgájától el fog tekinteni a minisztérium. A készülő törvénytervezet második legfontosabb pontja abban áll, hogy a régi magyar átruházási törvény visszaállításával a gyógyszerész az özvegy hátramaradtok számára ismét örökölhető, vagy eladható lesz. Az 1932-es törvény ugyanis a tulajdonos halála esetén csak három évi haszonélvezetet biztosít az özvegy számára, amelynek eltelté után a jog az állam tulajdonába száll át. Ezzel a törvénnyel a gyógyszerészek elvesztették értéküket és amióta a rendelet fennáll, — tehát két esztendője — patikát Romániában nem adtak el.

A városi gyógyszerészek helyzetén igen érdekes módon óhajtat javítani a törvénytervezet. Ismeretes, hogy a Munkás-

biztosító pénztárak saját patikával rendelkeznek és ezeknek fentartása az államnak évi háromszázmillióját emésztí fel. Míután a betegsegélyezési illeteket a közeljövőben csökkenteni kívánják, — hogy az intézmény ezáltal ne szenvedjen kárt, — a Munkásbiztosító pénztárak gyógyszerteráit feloszlatták és a nyilvános joggal bíró patikák hatalmas jövedelem többletét tesznek szert. Csak Kolozsváron naponta 150—200 receptet készítenek a Munkásbiztosító pénztár gyógyszerosztálya és ezek a receptek a törvény életbelépése után bármely helyi gyógyszerteráiban elkészíthetők lesznek, a gyógyszerteráit Munkásbiztosító közötti elszámolás terhére. A törvény idevonatkozó rendelkezése főleg abból a szempontból fontos, hogy a megnövekedett forgalom lehetővé teszi azt, hogy minden patika egy-egy gyógyszereszséggel többet tartson, ami hozzávetőleges számítás szerint az egész országban ezeröttszáz embernek biztosít állást. Azok a gyógyszerészek pedig, akik jelenleg a Munkásbiztosító szolgálatában állnak, a törvény életbelépése után mint ellenőrök folytatják majd működésüket.

Fontos pontja a készülő törvénytervezetnek az, amely a városokban ötezer lélekről négyezerre szállítja le a patikák körzetét és így lehetővé válik az, hogy a városokban is többen nyerjenek jogot. A fent ismertetett törvénytervezet a Comissia Chemică Pharmaceutică állította össze és az még a parlament öszi ülészakán kerül tárgyalás alá.

Csak ezt kérjük

Ontól:

Nézze meg kirakatainkat!
Nézze meg árainkat

Serilana S. A.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 14.

hog

Jorga, Titu

Bucaresti-B
Uj Kelet tud,
hirt arról, h
meg a román
sajtó egy ré
huznak Moszk
folyásolja a
sel kapcsolato
körökhöz köz
sitásokat köve
szavakban vo
minisztert. El
Adeverul, a C
lapja, a Neam
nak, A Curen
veteli, hogy T
nul nyilvánoss
nak és újság
szovjettől hag
Ellenkező ese
dolognak, min
talnul rága
világ előtt az
káját és köze

Az Adeveru
ban — a köve
„Az ember
van keseredve
oka megvan
összeszámlálj
lomáciái mar
landó bármit
mert önmaga
a felelősséget
tulescuval,
kormány tagj
ben is felelős
ért.

Egy ilyen s
tulescu hang
sajtó ellen,
nyek nélkül.
sitásokat adn
vadásokat és
légsürgősebbe
nem és ebben
talanul kijelen
vadás légből
azonban nem
kormányának,
nem verhet e
a tudat, hogy
ciónak, az erk
seibe jutott
lescu. Mert a
vetni és egy
szünni elégté
kat kérni ezek
külügyminisz
natában a vil

Ugyanilyen
lapja, a Neam
„A külügym
román politika
fogadtak el az
sák az orosz
szerződést. Saj
megállna egy
alkalmas arra
zető réteget d
vadás ha a lev
sak arra, hogy
megben a veze
kommunista p
na. Titulescu
egy ilyen súly
mány pedig ho
jet által megf
ugyan birtoká
nak.”

Egy másik
Jorga irt alá, a
kirohanást int
„T
tiz
„Ugy látzi
is konfliktusba
A lengyelek m
kötni a szovje

Titulescut felszólították, hogy beszéljen: ki kapott pénzt és ki nem a szovjet kormánytól

Jorga, Titulescua célzóva, megállapítja, hogy „szájtépéssel nem lehet diplomáciát csinálni”

Vaida Sándornak szobrot állítanak Kolozsváron

Bucuresti-Bukarest, november 5. (Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet adott elsőnek hírt arról, hogy Titulescu azzal vádolta meg a román politikusok és a bukaresti sajtó egy részét, hogy nagy összegeket húznak Moszkvától és az orosz pénz befolyásolja a megnevezési szerződéssel kapcsolatos álláspontjukat. A felső körökhez közel álló Cuvantul felvilágosításokat követelt Titulescutól és kemény szavakban vontá felelősségre a külügyminisztert. Ehhez az akcióhoz most az Adeverul, a Curentul és Iorga professzor lapja, a Neamul Românesc is csatlakoztak. A Curentulban Pamfil Seicaru követeli, hogy Titulescu hozza haladéktalanul nyilvánosságra azoknak a politikusoknak és újságíróknak a névsorát, akik a szovjettől hagyták lepenézni magukat. Ellenkező esetben az lesz a látszata a dolgoknak, mintha a külügyminiszter általánosan rágalmazta volna meg országvilág előtt azokat, akik Románia politikáját és közvéleményét irányítják.

Az ember sok mindent mond, ha el van keseredve

Az Adeverul — sokkal kategórikusabban — a következőket írja: „Az ember sok mindent mond, ha el van keseredve. És Titulescunak minden oka megvan erre az elkeseredésre, ha összeszámolja legutóbbi sikertelen diplomáciai manővereit. A közönséges halandó bármit is mondhat elkeseredésében, mert önmagával szemben kell vállalnia a felelősséget. Más a helyzet azonban Titulescuvál, aki ebben a pillanatban a kormány tagja, tehát az országgal szemben is felelős minden egyes cselekedetért.”

Titulescu köteles felvilágosításokat adni

Egy ilyen súlyos vád, mint aminőt Titulescu hangoztat a román politikusok és sajtó ellen, nem maradhat következmények nélkül. Titulescu köteles felvilágosításokat adni. Vagy állította ezeket a vádakokat és ebben az esetben tartozik a legsürgősebben bebizonyítani őket, vagy nem és ebben az esetben köteles haladéktalanul kijelenteni, hogy a neki imputált vádak légből kapottak csupán. Hallgatni azonban nem szabad. Sem neki, sem a kormányának. A román közvéleményben nem verhet egy pillanatra sem gyökeret a tudat, hogy Románia közléte a korrupciónak, az erkölcselenségnek ilyen mélységeibe jutott le. Tehát beszéljen Titulescu. Mert a sajtó nyomon fogja őt követni és egy pillanatig sem fog megszűnni elégtételt kérni, vagy bizonyítékokat kérni ezekért a vádakért, amelyeket a külügyminiszter egy elkeseredett pillanatában a világra dobott.”

Iorga is kampányt kezd Titulescu ellen

Ugyanilyen hangon ír Iorga professzor lapja, a Neamul Românesc is. „A külügyminiszter azt állította, hogy román politikusok és román lapok pénzt fogadtak el az oroszoktól, hogy támogassák az orosz-román megnevezési szerződést. Sajnálatos volna, ha Titulescu megállna egy ilyen kijelentésnél, amely alkalmas arra, hogy Románia egész vezető rétegét diszkreditálja. Mert az ilyen vádak ha a levegőben maradnak, alkalmasak arra, hogy gyanút ébresszenek a tömegben a vezetőikkel szemben, ami csak a kommunista propaganda javára szolgál. Titulescunak nem szabad hallgatnia egy ilyen súlyos kijelentés után. A kormány pedig hozza nyilvánosságra a szovjet által megfizetettek listáját, ha csak egyen birtokában volna egy ilyen lista.”

Egy másik cikkben, amelyet maga Iorga írt alá, a Neamul Românescu újabb kirohanást intéz Titulescu ellen:

„Titulescu kiabálása tiz-tizenöt éve betölti Európát”

„Ugy látszik, hogy Lengyelországgal is konfliktusba keveredtünk. Lehetséges. A lengyelek mindenáron meg akarják kötni a szovjet-paktumot. Mi pedig nem

mehetünk bele bármilyen paktumba a szovjettekkel. Ez a különbség közöttünk.

De ez már régebben is fennállott. Hónapokkal ezelőtt már. De amíg nem jött Titulescu, aki egyik ügyet a másik után fujja fel, hogy telhetetlen hiúságát ki-elégítse és akinek kiabálása tiz-tizenöt év óta betölti egész Európát, ezt a dolgot csak az tudta, akinek tudnia kellett. Hogy lengyel részről ilyen óhajok nyilatkoztak meg, még pedig igen határozott formában és olyan nagyértékű személyiség részéről, mint Pilsudszky marsall, azt tudta a király, tudtam én, mint miniszter elnök, tudta a külügyminiszter, tudta a párizsi román követ és senki más. De amíg egy szövetségesek közötti eltérés ilyen körben marad — és Lengyelországnak nincs miért odadobni a mi barátságunkat, még ha van is paktuma Litvinovval, mint ahogyan mi sem dobnánk oda az ő barátságát, ha meg is egyeznénk a szovjettel — mindent el lehet rendezni,

hiszen azért van a diplomácia.

Az a diplomácia, amely nem mászik ki az ablakon és ordít mindenről, amit tud és arról is, amit nem tud, az a diplomácia, amely nem a szájtépés politikája.”

Politikusok is magyarázatot kérnek Titulescutól

A Dimineata értesülése szerint most már nemcsak a sajtó hanem a politikusok egy része is magyarázatot követel Titulescutól. Néhány politikus felkereste a külügyminisztert és hangsúlyozottan magyarázatot kért tőle. A lap szerint valószínűleg felszólítás jellege volt ennek a magyarázatkerésnek, mert azok a politikusok, akik nem osztják Titulescu véleményét, sértőnek találják magukra nézve Titulescu kijelentéseit. A Dimineata valószínűnek tartja, hogy Titulescu nem fog kitérhetni a magyarázatadás alól.

Vaida Sándor szobrot kap Kolozsváron

Amíg Titulescuvál, szemben nem a leg-

Nem mindegy,

hogyan kezel a hajhullást! A hajkorpázás kezdeti stádiumában végezzen rendszeres hajmosást **EGGER PETROLHAJSZESZSEL ÉS PETROL-SZAPPANNA!**

miáltal megelőzi a haj kihullását. Ne hanyagolja el a hajkorpázás kezelését! Az Egger Petrol és Petrol-szappan gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

barátságosabb hangon ír a bukaresti sajtó, Vaida Sándor a közérdeklődés középpontjában áll. A Dimineata szerint az erdélyi képviselők a parlamenti ülészek megnyitása után közvetlenül szónegyre fogják tűzni a Maniu-kormány külpolitikájának kérdését és fel fogják vetni a kérdést: vajjon azonosíthatja-e magát a nemzeti paraszpárt azzal, amit Titulescu az orosz-román megnevezési paktum ügyében művelt. Ugyanakkor elhatározták, hogy Vaida Sándort fényes külsőségek közepebe ünnepelni fogják politikai sikerei elismeréséért. Medrea kolozsvári szobrásznak megbízást adtak, hogy készítsse el Vaida mellszobrát, amelyet a nemzeti paraszpárt kolozsvári blubbhelyiségében fognak ünnepélyes külsőségek között felállítani.

November 15-én nyílik meg a parlament

Nyugdíjas panaszokról, szabálytalan kinevezésekről, sürgős pénzügyi intézkedésekről és a közszégl választásokról tárgyalt a minisztertanács

Bucuresti-Bukarest, november 5. A kormány pénteken este minisztertanácsot tartott, Maniu elnökletével.

A minisztertanács elhatározta, hogy az uralkodó elé terjeszti, a parlament rendes ülészakának megnyitására szóló dekretumot. Az ülészak november 15-én kezdődik.

Együttal leszögezték a trónbeszéd körvonalait is. Az egyes miniszterek szerdtáig közlik a miniszterelnökkel, milyen törvényjavaslatokat kívánnak a parlament elé terjeszteni az új ülészakában. Egyelőre annyi bizonyos, hogy a kormány be fogja terjeszteni a köz-igazgatási és a választási törvények

reformjavaslatait. Utóbbi elkészítését maga Maniu vállalta.

A minisztertanács azután folyó ügyekről tárgyalt, többek között a nyugdíjas altisztek panaszairól és megbízta a földművelésügyi minisztert, hogy az altisztek földigényeit rendezze.

A szabálytalan kinevezések és előléptetések megsemmisítésével kapcsolatban bizottságot küldtek ki, amelynek elnöke Mirto. tagjai a belügy, pénzügy, igazságügy egy-egy delegátusa és az illetékes reszortminiszter. Ez a bizottság fogja leszögezni azokat a jogi kritériumokat, amelyek alapján a szabálytalan kinevezésekről és előléptetésekről

szóló listát összeállítják.

A sürgős pénzügyi intézkedésekről szóló törvény alapján a minisztertanács elhatározta, hogy nem járul hozzá egyetlen kinevezéshez sem, kivéve az abszolút szükségesség eseteit, amikor a közigazgatás, vagy valamely hivatal működésében a kinevezés elmaradásával zavar keletkeznék.

A minisztertanács végül a közszégl és megyei választásokkal foglalkozott és elfogadta a belügyminiszter erre vonatkozó javaslatát, amelyek szerint a választások a törvény által előírt feltételek mellett és időpontban lesznek megtartva.

Véres politikai harcok fenyegetnek az osztrák köztársaság ünnepén

Bécs, november 5. Az osztrák főváros lakossága nagy izgalommal várja november 12-ét, a köztársaság kikiáltásának évfordulóját, mert attól tartanak, hogy ezen a napon véres harcok kerül a sor.

A szociáldemokraták, mint minden évben, az idén is nagy felvonulást kívánnak tartani a köztársaság ünnepén, most azonban a nemzeti szocialisták elleni tüntetésre készülnek és kijelentették, hogy abban az esetben, ha a kormány erre a napra felfüggeszti a gyűlékezést és felvonulási tilalmat a szocialisták számára, ők is kimennek az

uccára és megakadályozzák a szociáldemokraták ünnepét.

Az osztrák kormánynak eltökélt szándéka, hogy november 12-ét kizárólag a parlamentben ünnepli meg és semmiféle felvonulást sem engedélyez. ezzel szemben az Arbeiter Zeitung, az osztrák szociáldemokraták lapja szerdai számában kiáltványt intéz a munkássághoz és felszólítja a munkásokat, hogy ne engedjék elvenni ezt az egy ünnepnapjukat és november 12-én feltétlenül vonuljanak fel, gyülekezzenek az uccákon és tüntessenek a köztársaság mellett, hogy ilyen módon is meg-

mutassák a szervezett munkásság erejét a köztársaság ellenségeinek, a fasisztáknak, a monarchistáknak és a kapitalista reakciónak. A nemzeti szocialisták lapjai viszont kijelentik, hogy ha a kormány kivételt tesz a szociáldemokratákkal, úgy ők fogják megakadályozni a szocialista-ünnepet.

Beavatott körök értesülése szerint az osztrák kormány azt tervezi, hogy november 12-én minden eszközzel megakadályoz mindennemű felvonulást, viszont a szociáldemokrata-párt vezetősége kijelentette, hogy a munkásság nem tűri ünnepének megakadályozását és ellenszegül minden hatósági intézkedésnek.

Ilyen körülmények közt közeledik a kritikus nap és attól félnek, hogy november 12-én végetes harcok fognak lezajlani az osztrák fővárosban.

— Leégett egy asztalosárugyár Bukarestben. Bukarestből jelentik: Az elmúlt éjszaka nagy tűz pusztított Bukarestben a Str. Orvარი 60. számú házban, ahol a Nichifor Cristescu-féle asztalosárugyár égett le. A kár 1 és félmillió. A tüzet reggel 4 órakor tudták csak lokalizálni, miután két szomszédos ház is leégett.

őszi és téli szövöketet, jobban és olcsóbban, a golya áruházban vásárolj, siessen mielőtt elkölötte a fizetését.

Testvérgyilkosság születésnap ajándék miatt

Tragikus családi viszálykodás Csernovitzban

Bucuresti-Bukarest, november 5. (Az Uj Kelet tud.) Meggrázó családi dráma történt tegnap Csernovitzban. Két testvér között egészen jelentéktelen veszekedés miatt került késelesre a viszálykodás. A csernovici dráma hősei Brander Siegfried és Karl, akik a strada Petrinon laknak édesapjuk házában. Brander szövögyáros dugszagdag polgára a városnak, aki fiait, a huszonkét-

éves Siegfriedet és a huszonnégyéves Karl-t üzeménél alkalmazta. Tegnap volt Karl születésnapja, amikor édesapjától egy elegáns kivitelű, modern szövöszéket kapott.

A szövöszék fölött a két felnőtt fiatalember összeveszett. A veszekedésnél jelen volt az idősebb Brander is, aki csittítani igyekezett az egymással farkasszemetnéző két fiut. A kibékítési

szándék hiábavaló volt, mert Siegfried és Karl egymásnak estek. A verekedés odáig fajult, hogy Karl kést rántott elő és kétszer súlyosan megsebesítette öccsét.

Brander a szomszédok segítségét kérte, majd rendőrséget hívott. A fiatal Brandert haldokolva szállították szanatóriumba. A testvérgyilkos Brander Károlyt a rendőrség letartóztatta.

Miért nem lehet kiirtani a baksist a közhivatalokból

Megvesztegetés, aktalopás, közokirathamisítás: a szolgálatból hat hónapra való felfüggesztés

Bucuresti-Bukarest, november 5. (Az Uj Kelet tud.) A köztisztviselői inkorrekttség kiirtását nagymértékben akadályozza ebben az országban az, hogy a tisztviselői statutum értelmében a szabálytalansággal vádolt tisztviselők fölött első fokon az egyes miniszteriumok mellett működő és ugyancsak tisztviselőkből álló fegyelmi bizottság dönt. Ezek a fegyelmi bizottságok anyagi engedékenységgel bírálják el az eléjük kerülő eseteket és ugyancsak azon vannak, hogy a visszaélések szankcionálását megakadályozzák. Ez indította most Madgearu pénzügyminisztert arra, hogy a minisztériumában működő fegyelmi bizottságnak visszaküldje négy tisztviselő ügyét és utasítsa a fegyelmi bizottságot, hogy szigorúbb szankciókat alkalmazzanak velük szemben. Az erről szóló igen érdekes miniszteri átirat a következőképpen hangzik:

„A fegyelmi bizottság által alkalmazott büntetések kimutatásából meglepetéssel állapítottam meg a következőket:

1. Eugen Cabilovici pénzügyi ellenőrt, aki az önk határozatának indoklása szerint aktákat tulajdonított el, baksist fogadott el és közokiratot hamisított, arra ítélték, hogy fizetésének elvesztése mellett hat hónapig ne járhatson be hivatalába.

2. Petrescherer hivatalnok, akit szélhámosságban, hanyagságban és hivatalból való távolmaradásban találtak bűnösnek, ugyancsak hat hónapra való kizárással sújtották.

3. Stefanescu adóügyi ellenőrt, aki ellen hanyagság és a kötelesség nemteljesítés vádjai merültek fel, fegyelmi uton áthelyezéssel büntették meg.

4. G. Degeratu tisztviselőt, aki inkorrekt viselkedéssel volt vádolva, irásbeli megrovásban részesítették.

Az átirat ezen hajmeresztően szelid büntetések felsorolása után a következőket mondja:

„Kérem itélkezzenek ismét a fenti esetek fölött és vegyék tudomásul, hogy a fegyelmi bizottság szankciói egyáltalán nem állnak arányban azokkal a vétiségekkel, amelyekben a fenti négy tisztviselőt bűnösnek találták. Vegye figyelembe a bizottság, hogy ha egy ilyen tisztviselő szélhámosságban, aktalopásban, megvesztegetésben bűnösnek találatik, ugy hat hónapi pihenő után aligha lesz ismét alkalmas az állami szolgálatra és azzal, hogy a hanyag tisztviselőt áthelyezik, új állomáshelyén még nem tették szorgalmassá. Abból a fájdalommal megállapításból vagyok kénytelen kiindulni, hogy a fegyelmi bizottság szelidsége is hozzájárul a tisztviselői testület erkölcsének fokozatos gyöngüléséhez.

A kolozsvári törvényszék elrendelte Nagy Pál újabb harminc napi fogvatartását

Egy pontosan érkező igazságügyminisztériumi távirat döntötte el az ítélet sorsát

Cluj-Kolozsvár, november 5. (Az Uj Kelet tud.) Nagy Pál fogvatartása ügyében szombaton délben másodszor ült össze a törvényszéki tanács, hogy a kiadatási, a perrendtartásban igen ritkán előforduló ügyben újabb döntést hozzon. Emlékeztet, hogy Nagy Pált a törvény szerű harmincnapos vizsgálati fogságban elmarasztalta, azzal, hogyha ez idő alatt a kiadatási eljárásra vonatkozó akták nem érkeznek meg, ugy a törvényszék Nagy Pált harminc nap után szabadlábra helyezi.

Szombaton délben az érdekeltek körében nagy izgalommal várták, hogy az első harminc nap elteltével milyen álláspontot foglal el a törvényszék. Közben ugyanis a budapesti valutásibólási ügyben érdekes fordulat történt. Mint azt már annakidején megirtuk, Nagy Pál védőinek magánnyomozása megállapította, hogy a börtöndrabslást nem Szekulesz és Nagy Pál, hanem Zala Andor és Fisch Károly követték el. Ezt a leleplezést az Est is közölte. A részletes adatokkal alátámasztott beadványok precízen jelölték meg Zala Andor és Fisch Károly börtöndrabslásának összes körülményeit. A budapesti rendőrség mindazonáltal vonakodik megváltoztatni a Nagy Pál ügyében kiadott elfogatási parancs minősítését, mert ebben az esetben Nagy Pál nem volna kiadható. Valutázlelet miatt pedig Nagy Pált le akarja tartóztatni a budapesti rendőrség, ami pedig másképpen nem lehetséges, csak a letartóztatási parancs jelenlegi minősítésének fenntartásával.

Optimista várakozások

Igy Nagy Pálra ma is érvényes a Budapesti október 5-én kiadott körözéssel, bár a börtöndrabslásban való bűnrészessége a fentemlített magánnyomozási eredmények miatt föltöbb problémát okoz. A szombati törvényszéki tárgyalástól az ér-

dekeltek éppen ez okokból vártak szabadlábrahelyező végzést, másfelől pedig dr. Hirsch Elemér Budapesten tíz nappal ezelőtt megállapította, hogy a budapesti rendőrkapitányság nem küldte még át a letartóztatási végzés eredetijét a bukaresti rendőrségnek. Enélkül pedig Nagy Pált a kiadatásokról intézkedő nemzetközi konvenció értelmében sem fogvatartani, sem kiadni nem lehet.

A törvényszéki tárgyalás megkezdése előtt „tisztá ügynek” látszott a Nagy Pál ügye. Hogy a tárgyalás során az ügy mégis rosszra fordult a vádlott szem-pontjából, az a gyors ügyészégi beavatkozásnak tudható be.

A vád és védelem világa

A Hosszu-Niculescu tanács zárt ülésén kezdte meg a tárgyalást Ciugudeanu ügyész, valamint a vádlott kíséretében megjelenő dr. Hirsch Elemér és dr. Klein Miksa védőügyvédek előtt. Ciugudeanu ügyész Nagy Pál további fogvatartását kérte; majd dr. Klein Miksa emelkedett szólásra, aki szerint a letartóztatási végzés megérkezéséig Nagy Pált fogvatartani nem lehet, a kiadatási kérvénynek diplomáciai uton való megérkezéséig pedig kiadatása sem lehetséges. Hasonló értelemben szólalt fel dr. Hirsch Elemér is, aki ismertetette a budapesti magánnyomozás eredményeit, amelyek kérdésessé teszik Nagy Pálnak a börtöndrabslásban való bűnrészességét.

Ekkor belépett a tárgyalóterembe dr. Biriescu vezetőügyész, aki Ciugudeanu ügyéssel közölte, hogy az igazságügyminisztérium táviratot küldött az ügyészéhez és a törvényszék második tanácsához. Az azonos szövegű táviratok tudtul adják, hogy

a Nagy Pál ellen kiadott rádióközlés igazolása hivatalosan megérkezett az igazságügyminisztériumhoz. Ennek a táviratnak az alapján Ciugudeanu

ügyész ismételtén kérte Nagy Pál fogvatartását, mert szerinte ezzel a formalitásoknak is eleget tettek: a törvényszéknek Nagy Pál fogvatartása fölött kell döntenie, hogy később a kiadatási kérvények visszaérkezése után döntsön afölött, hogy kiadja-e Nagy Pált, vagy sem.

Harminc percig tanácskozott a törvényszék az ügyész és védő betérjesztései fölött, majd ugyancsak zárt ülésen hirdette ki Hosszu tanácselnök, hogy az ügyészi érvelést látja helytállónak és Nagy Pál további harmincnapos fogvatartását rendeli el.

Filt

Filt

Filt

Filt cipők

Kizárólagos lerakata:

ERIKA cipőáruház
Cluj, Piata Unirii (Főter) 13.

Ugye csupa álom?...

éneklük

Chevalier

és

Jeanette Mac Donald

Hercegnő szabója

(Szeress ma éjszaka)

Világfilmben

Ugye csupa álom?...

mondja mindenki aki a filmet megnézte

Szinkör mozgóban

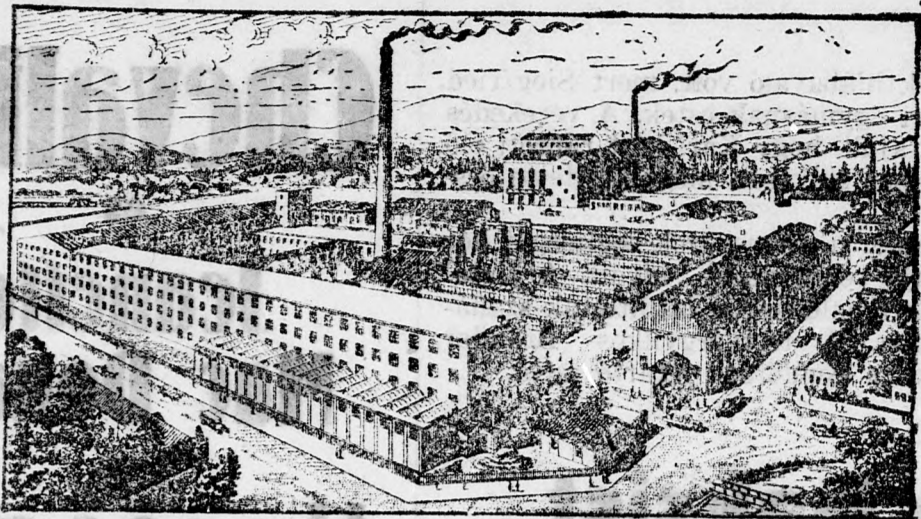
Hétfőn este 6 óráig lehet jelentkezni a csütörtök reggel induló „Orbis” színházi filléres gyorsra

Tekintettel a közönség nagy érdeklődésére, hétfőn, 7-én este hat óráig meghosszabbítottuk a jelentkezési határidőt. Erre azért is volt szükség, mert olyan hírek keringtek, hogy a színházi filléres gyors nem indul. Ismételtén leszögezzük, hogy csütörtökön 9 óra körül lesz az indulás, pontos indulási időt kedd reggeli számunkban közlünk. Ne felejtse el, hogy 690 lejért Kolozsvárról, 475 lejért Nagyváradról utazhat Budapestre és vissza, magyar vízummal együtt, ami egyéni utazásnál 2000 lejbe kerül. Az utazáshoz, mint már jeleztük utlevél szükséges, azt minden jelentkezett utas az induláshoz hozza magával. Jelentkezni lehet lapunk kiadóhivatalában.

Leállott Chile legnagyobb salétrom-termelő üzeme. Newyorkból jelentik: Chile legnagyobb salétromot előállító gyári nagyzeme egyidőre felfüggesztette a további termelést. A gyár évente 700 ezer tonna salétromot termelt.

A japánok Tsi-Tsikor környékén megverték a kínai felkelőket, Londonból jelentik: Tsi-Tsikor környékén a japánok megverték és hátrálásra kényszerítették a felkelők seregét. A harcokban több mint ötezer ember esett el és sebesült meg.

SCHERG VILMOS ÉS TÁRSAI R. T.

brassói posztó- és divatárugyárak
ajánlják férfi és női kabátkelméiket

Mérsékelt árak mellett elsőrangú gyártmányaikat

uri- és női divatszövetekben

melyek legfinomabb és kifogástalan kivitelük folytán vetekednek minden tekintetben a külföld legjobb gyártmányaival.

GYÁRI LERAKAT:

Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi u.) 24

A véletlen uralkodik a világon

Véletlenségek szerepe a világtörténelemben

A Velhagen és Klasing: Monatshefte novemberi számában a Vak véletlen címen érdekes cikk jelent meg. A cikket alábbiakban ismertetjük:

Egy tréfaszkedvű tudós egyszer azt mondotta, hogy a trójai háború soha nem tört volna ki, ha szép Helénának görbébb lett volna az orra. Lehet, hogy a tudósnak igaza volt, mert bizonyos, hogy a véletlen sokszor beleavatkozott a népek sorsának intézésébe.

1924. április 23-án Helfferich német miniszter Milanóban találkozott Rosenthal-lal a híres porcellán-gyárossal, aki elkészítette, hogy van két hálókocsi jegye, de nem tudja igénybe venni, mert üzleti ügyei még Milanóban tartják. Helfferich, aki öreg édesanyjával volt Milanóban, boldogan vette át a jegyeket és pár órával később, amikor Belinzonánál a gyorsvonat kisklott, a lángbaborult hálókocsiiban anyjával együtt tüzhalt szenvedett. A német politikának talán egészen új irányt adott, hogy a két hálókocsi jegy miatt eltűnt Helfferich az életből és a politikából.

1864. augusztus 31-én Lassale Ferdinánd pisztolypárbajt vívott egy román bojárral, Racovica Jancoval. A pisztoly párbaj oka szerelmi féltékenység volt. A szocialista népvészér ugyanis nagy sikereket ért el az arisztokrata hölgyek között. A buta pisztolygolyó megölte Lassale-t és talán ezen mult az, hogy a munkásmozgalom Európában nem fejlődött úgy, mint Angliában. Lassale a munkásság bálványa volt és meg tudta volna akadályozni, hogy a munkásmozgalom a radikális irányba fejlődjen.

1866. július 5-én Párizsban koronatanács volt és ezen a koronatanácsban Eugénia császárné kívánságára kimondták a mozgósítást. A mozgósítási parancsnak másnap kellett volna megjelennie a hivatalos lapban, de soha nem jelent meg, mert a koronatanács és a hivatalos lap megjelenése közé egy éjszaka esett és ezen az éjszakán Napoleon császár meglátogatta barátnőjét, Margerite Bellangert, aki a párizsi utca mélységéből emelkedett fel a császári szerető pozíciójáig és a szép Margerite, aki tudta azt, hogy III. Napoleon súlyos beteg, az utolsó percben lebeszélte arról a gondolatról, hogy Poroszország ellen mozgósítson. Véletlenül mulott, hogy csak négy esztendővel később következett be a francia-porosz mérkőzés, amelyen elbukott a második francia császárság.

Véletlen volt az is, hogy Margerite Bellanger volt a különben nőkedvelő III. Napoleon szeretője. A kis színésznő egy napon Saint Cloude-i erdőben sétált és utólérte a nyári zápor. Egy fa alatt keresett menedéket és III. Na-

oleon, aki arra hajtott kocsiján egy plédet dobott le, s Margerite, aki nem volt sem szép, sem csinos, sem okos, eleinte nem tudta, hogy mit csináljon a pléddel. Később arra a gondolatra jutott, hogy vissza viszi a császárnak. El is ment a palotába s nagy nehezen elérte, hogy a császár magánkihallgatáson fogadta s visszavette tőle a kölcsönzött plédet. Ez a pléd volt aztán az első összekötő kapocs a császár és későbbi kedvese között.

Véletlenül mulott, hogy Savine Miklós, egy elcsapott porosz hadnagy nem lett Bulgária fejedelme. Savine 1878-ban az orosz-török háború idején szabadcsapatot szervezett, amellyel a mai Bulgária területén harcolt és annyira népszerű lett a bolgárok között, hogy fejedelemmé akarták választani. A kalandor azonban nagyon szerette az italt s részeg fővel elmulasztotta a kedvező pillanatot, amikor trónhoz juthatott volna. Savine később apró szélhámosságokat követett el és valahol Délame-

rikában fejezte be hányatott életét. Véletlenség volt, hogy nem lett egy dinasztia megalapítója.

Véletlenség volt az is, hogy Rudolf a habsburgi monarchia trónjának örököse Vetsera Mária bárónővel együtt követett el öngyilkosságot. A szép fiatal bárónőhöz nem fűzték mélyebb érzések a lelkiileg beteg trónörökös, aki már esztendőök óta mindegyik barátnőjét arra akarta rábírní, hogy közösen kövessenek el öngyilkosságot. Szeretői közül azonban egyik sem akart meghalni és Rudolf trónörökös talán életben marad, és természetes halállal hal meg, ha nem kerül utjába a kis Vetsera bárónő, aki fiatalos rajongásában szépenek találta a gondolatot, hogy a trónjövendő urával együtt menjen a halálba. A liberális gondolkodású Rudolf trónörökös talán más irányt adott volna az osztrák-magyar monarchia politikájának.

Talán? A történelemben a véletleneknek szerepük van, látszólag a véletlenek dirigálják az eseményeket, de a valóság mégis csak az, hogy a véletlen hatása csak ott lehetséges, ahol már megérették a dolgok arra, hogy a véletlennek sorsdöntő szerepe legyen.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Szinkör Mozgó bombaműsora. A jövő hét első napjaira még meghosszabbította a Szinkör Mozgó a tomboló sikert aratott Chevalier—Joanette Macdonald-film előadásait. A hercegnő szabója, mint az várható volt, hosszú évek óta a legnagyobb filmsiker Kolozsvárt. A hercegnő szabóját követi a jövő héten a Liebeskommando, Gustav Fröhlich, Dolly Haas világhírneve. A rendezője: Bolváry és zenéjét a legdivatosabb slágerkomponista: Robert Stolz szerezte.

AZ OPERA MŰSORA

Vasárnap, nov. 6 (este): Szünet.
Hétfőn, nov. 7: A denevér.
Szerda, nov. 9: Othello.
Péntek, nov. 11: Tannhäuser.
Vasárnap, nov. 13 (délután): A denevér.
Hétfő, nov. 14: Szimfonikus hangverseny és Scherezade (Belet premier.)

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órák:
Sárga bárca. Főszerepekben: Elissa Landi, Lionel Barrymore, Laurence Olivier. Nagyszerű zsidó, orosz-török dráma. Műsoron kívül hangos heti híradó. Fox-film.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órák:
„X 27”. Spion. Főszerepekben: Marlene Dietrich, Victor Mac Laglen, Warner Oland. Rendkívüli kém. dráma. Műsoron kívül hangos heti híradó. Paramount-film.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

(Iparkamara új palotájában)
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órák:
A köpenicki kapitány. Németül beszélő film. A világ legnagyobb színhámsza. Max Adalberttel a címszerepben.

Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Bojkott (Diákbeszűlet). Lil Dagover, Teodor Loos, Ralp v. Goth, Karin Evans.

SZINKÖR-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnaptól egész nap:
A hercegnő szabója. Maurice Chevalier, Jeanette Macdonald, Myrna Loy, Charles Ruggles. Rendezte: Rouben Mamoulian.
Nov. 9-én, szerdán:
Kadétkisasszony. Minden idők legnagyobb német filmoperettje. A fő szerepekben: Gustav Fröhlich és Dolly Haas. Rendezte: Bolváry. Zenéjét szerezte: Robert Stolz.

CORSO-MOZGÓ MŰSORA

Szombat, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órák Mo na Liza. Főszereplők: Willy Forst és Trude v. Molo. Bolváry rendezés. Stolz-zene.
Szenzációs nagy matiné a Corso-mozgóban. Vasárnap délelőtt 11 órák a Corso-mozgóban Serlok Holmes izgalmas detektívdráma és Pinty-Ponty vigjáték kerülnek bemutatásra, nagyon olcsó, 10-15 lejes helyárrakkal.

Az elite közönség találkozóhelye a Takács-cukrázda, hol a legjobbak és legolcsóbbak a sütemények. Gesztenyepirék kandirozva 2 lej 50, csokoládés 3 lej, habos pire rendelésre 6 lej. Tejszínhab állandóan frissen kapható. Teasütemény 100 lej kilója, finom keksz 70 lej. A fenti árak csak a Malom ucca 10. szám alatti cukrázdában érvényesek.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Állatkeresőknek 20 szaszaték kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Előszoba szekrényt keresek megvételre. Cimeket „Jókarban” jelígre a kiadóba.

Tanulóéány felvétetik Zádor-szaloban, Str. Gojdu (v. Gróf Kun u.) 1. szám.

Fényképészeti cikkek és felvételek ki dolgozása előnyösen és kifogástalanul a d'Or illatszertárban, Piata Unirii 6.

Fiatalkorú orvosgyógyászati munkálatokban (seriológia, bakteriológia) jártas személy fizetési igényekkel állást keres. Válaszokat „Műszaki doktor” jelígre a kiadóba kér.

Nagybányai gesztenyét, aszaltszilvát, szilvaizet szállít szolid árért Roóz, Tauti de sus, 50 százalék előleg ellenében utánvétellel.

Kiadó I-só emeleten 2 parkettes szoba irodának, vagy más hasonló célra. Fischer Úvegudvar, Regele Ferdinand 6.

Nagy udvari raktárhelyiség kiadó. C. Regele Ferdinand 82. Értekezni ugyanott Lébéknél.

Szuterin és földszinti-helyiségek

kereskedelmi vagy ipari üzemnek alkalmas külön vagy együttesen azonnal kiadó. Cim Consumul Functionarilor Publici Cluj, Mátyás 1.

Különböző használt butorok, háztartási cikkek és női varrógép olcsó áron eladó. Brassai u. 10., hátul az udvarban.

Fűszerüzletnek, liszt és terményüzletnek vagy bogegának forgalmas uccában kiadó üzlethelyiség, nagy borpincének használható pincével. Cim Cal. Motilor 94. sz.

Keresek két, esetleg három szoba konyhás belvárosi lakást 15-ra. Leveleket „Olcsó lakás” jelígre a kiadóba.

Rákóczi-uton 114 szám alatt teljes berendezéssel és lakással jömenetelű fűszerüzlet azonnal kiadó. Értekezni lehet Str. Masinistilor 6. Budaynál.

Különbéjratu parkettes üres szoba és egy kis üzlethelyiség kiadó. Minerva Biztosító, Regele Ferdinand 37.

45 éves nő ortodox családnál háztartónőnek vagy szakácsnőnek ajánlkozik. Ajánlatokat „H. T.” jelígre a kiadóba.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalylej (házhoz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

TELEFON 5-66. RO (AZ IPARK)

MA, vasár SLA

A köp

Cimszerepl beszőelő film SZ Legu

JÖN: Boldo világhírű operetije) Perry, Alex

Vasárnap d (Diákbeszűl Loos, Ralp WESTER

Helyárrak: 3 5. 7. 9 órák

Jótan

Előkészület nem egyéb, hogy az ember még öt perc szédre.

Első főszab nyomás. Agy hordó az első csak megcsap aztán árad jobában.

A mesterse senmi sem o Ha a szónok szél, akkor ő egyéninek kel fölött rende hang fölött r

Demosthene kotal könyvek nek ellenére, vedett. Annak azért: mert, A mit egy szónok lik a másokra is ezen a rév jelenlétében is gyen.

Gróf Adalbr trák Reichsrat előtt egy alkaját: „A nagy együttel egy n szédet, amelyb „Ha ki nézek szinte megfog kos Luxembun a bevezetéssel hallgatóbít. Sz rissba a város ebből. Innen a általában nem

Kicsi tanác mond, soha ne

— November pélyes megnyit mi tanács közli gével, hogy az nárkari gyűlés megnyitásának tüzte ki. Regge tentisletet ta templomban és a lisban. Délelőtt aulájában fogn ünnepek. Az is meghívja a ségen résztvegy

A tudomány i fectjv regény: M te Fabre Skorpí Természet és er szesen 50 lej I antikvár jegyzék

HIREK

TELEFON 5-66. **Royal-Mozgó** TELEFON 5-66.
(AZ IPARKAMARA UJ PALOTÁJÁBAN)

MA, vasárnap d. u. 3, 5, 7, 9-kor
SLÁGER-PREMIER:

A köpenicki kapitány

Cimszereplő: Max Adalbert. Németül beszélő film a világ legnagyobb színházmosságáról.
Legújabb Fox-journal.

JÖN: Boldog szívek (Ábrahám Pál világhírű magyar zeneszerző operettje) Schneider Magda, Lee Perry, Alexander Georg és Hermann Thimiggel

Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Bojkott (Diakbecsület). Lil Dagover, Teodor Loos, Ralph v. Molo, Karin Evans. WESTERN ELECTRIC BESZÉLŐGÉP
Helyárak: 3 órákor minden jegy 20 ct, 5, 7, 9 órákor 15, 20, 25, 30 és 35 lej.

Jótanácsok szónokok számára

Előkészület nélküli-beszéd alapján nem egyéb, mint annak az elképzelése, hogy az ember az akasztófa alatt áll és még öt perce van egy „életmentő” beszédre.

Első főszabály: Legfontosabb a vélemény. Agyad legyen tele, mint egy hordó az első mondatnál. Ugy hogy csak megcsapnod kell egy viccel, hogy aztán áradjon belőle amugy istenigazában.

A mesterség szempontjából nézve, semmi sem olcsóbb a meggyőződésnél. Ha a szónok meggyőződés nélkül beszél, akkor ötletesnek, kedvesnek és egyéninek kell lennie. Ha meggyőződés fölött rendelkezik, elég, ha erőteljes hang fölött rendelkezik.

Demosthenes — így tanítják az iskolai könyvek — nagy szónok volt, annak ellenére, hogy nyelvhibában szenvedett. Annak ellenére? Talán inkább azért: mert a nehézségben ugyanis, a mit egy szónok önmagában talál, rejlik a másokra való legjobb hatása. Csak is ezen a réven jut ahhoz, hogy ezek jelentésében is önmagával egyedül legyen.

Gróf Adalbert Steruberg, a régi osztrák Reichsrath egyik szónoka, barátok előtt egy alkalommal elárulta tromfját: „A nagy szónok — mondotta — egyáltalán egy nagy hazug. Ismerik a beszédet, amelyben Mirabeau ezt mondta: „Ha ki nézek az ablakon, ott látom, szente megfogható közelségben az átkos Luxemburg palotát... stb.” Ezzel a bevezetéssel valószínűleg fölgyújtotta hallgatóit. Szándékosan elmentem Párisba a városházára. Egy szó sem igaz ebből. Innen a Luxemburg palotát egyáltalában nem lehet látni.

Kicsi tanács szónokoknak: Aki Át mond, soha ne mondjon Bét. (A. K.)

November 8-án lesz az egyetem ünnepe megnyitása. A kolozsvári egyetem tanács közli az Uj Kelet szerkesztőségével, hogy az október 27-én tartott tanári gyűlés az egyetem ünnepélyes megnyitásának idejét november hó 8-ára tűzte ki. Reggel 9 órákor ünnepélyes istentisztelet tartanak az ortodox román templomban és a görög katolikus katedrálisban. Délután 11 órákor az egyetem aulájában fognak lezajlani a szokásos ünnepségek. Az egyetemi tanács ezúton is meghívja a diákokat, hogy az ünnepségen résztvegyenek.

A tudomány izgalmasabb mint egy dektív regény: Materlinck Termeszék élete Fabre Skorpio öngyilkossága, Haeckel Termeszék és ember. Három együtt összesen 50 lej Lepagenál Cluj. Kérjen antikvár jegyzéket.

Maniu Badaconsyha utazott. Bukarestből jelentik: Maniu Gyula miniszterelnök szombat délelőtt Badacsyba utazott, ahonnan kedden tér vissza a fővárosba.

Ha eddig várt, most olcsón veheti meg: Hasek Swejk I., II., III. Glaeser 902-ek című híres könyveket. A 4 kötet összesen 160 lej Lepagenál Kolozsvár. Kérjen antikvár jegyzéket.

Kalandos sors. Párizsból jelentik: Liechtenstein fővárosában, Vaduzban nyolcvan éves korában meghalt Sternberg Agoston volt berlini bankár, aki évtizedekkel ezelőtt egész Európát foglalkoztató botrányper középpontjában állt. Sternberget annakidején azzal vádolták, hogy fiatalkoru leányokat juttatott kerítőkör hálóiba. A nyomozás során kiderült, hogy magasállású rendőrtisztviselőkkel is összeköttetésben állt. A leleplezés miatt egy berlini rendőrigazgató agyonlőtte magát. Sternberget többévi fegyházbüntetésre ítélték. Amikor büntetését kitöltötte, Magyarországra ment, ahol állítólag a bárói címet is megszerezte, majd Madridba költözött és ott Sternberg d'Armella néven grófi címet kapott. Nőül vette a francia császári palota legutolsó parancsnokának a leányát. Pénzügyi tevékenységét egész Európára kiterjesztette és százmillió márkára vagyont hagyott most hátra örököseire.

Az egyéni filmjártás legmagasabb fokát, amit Max Adalbertől látunk a Royal-Mozgóban. „A köpenicki kapitány”

a legnagyobb filmrendező, Richard O wald művészi munkája. — A német militarizmus vitriolos szatírája 1906-ból. —

Titokzatos hang a rádióban. New Yorkból jelentik: A csikágói rádióhallgatók az utóbbi időben a legszebb hangversenyek hallgatása közben idegen hangra riadnak meg, amely egy ismeretlen leadóból származik. A titokzatos hang egy wiskey-fajtát propagál az árusító cég megnevezésével. A rendőrség már hetek óta hiába kutatja az ismeretlen izengőt. Ujabbban a rejtélyes hang már cocktail recepteket is közöl.

Szeszgyárosok! Szeszraktárosok! 75°-97°-ig hektoliterfokot, liter és kg-ot mutató alkoholmetrikus táblázat megrendelhető Dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Memorandulul 24. Ára 100 lej.

Eljegyzés. Salamon Esztikét (Cluj) eljegyezte Weintraub Fülöp (Cluj). (Mind a két külön értesítés helyett.)

Bródy Lili — A Mancsi. A gyorsan népszerűvé vált fiatal írónő friss, üde regénye a mai budapesti lányról. Az Athenaeum 68 Leies diszvásonkötésű sorozatában. Egy kötet 3-400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs. Lepagenál Kolozsvár. Kérje a 12 kötetes szenzációs sorozat jegyzékét.

Német hadihajó futott be Filadelfia kikötőjébe. New Yorkból jelentik: A Karlsruhe német cirkáló Filadelfia kikötőjébe érkezett. A háború kitörése óta első ízben történt most, hogy német hadihajó jelent meg amerikai kikötőben.

NAPRÓL NAPRA

Jannings Londonban a His Majesty's Theatreben játszani fogja Gerhardt Hauptmann új drámájának, a Naplemente előtt-nek főszerepét. A darabban Bécsben is Jannings játszotta a főszerepet. Egyik angol színházi lap értesülése szerint Jannings Párizsban is fel lép a darabban a Theatre Antoineban rendezendő első előadáson.

A Normandje óriáshajó 1934 nyarán fog indulni első óceáni útjára. A fedélzeten lesznek többek között sporttelepek, versenyfutó pályákkal, céllövöldével, bokszinggel, uszodával, tennisz- és biciklipályákkal és lovardával is azok részére, akik meg tudják fizetni a horribilis díjat, amelybe egy-egy luxuskabin kerül. A mai legelőkelőbb francia luxusgőzösön, az Ile de Franceon 50 ezer frank a legdrágább luxuskabin. A Normandje legdrágább jegye ennél is drágább lesz.

Ingrid svéd hercegnő, akiről azt beszélték, hogy a gloucesteri herceg felesége lesz, elutazott Londontól repülőgépen Brüsszelbe. Általános a vélekedés, hogy a házasság nem fog létrejönni, mert az állítólagos vőlegényjelölt már utban van Szudán felé, ahonnan március végén tér vissza Angliába. A herceg vadászni fog Szudánban.

Az athéni államügyész elrendelte Compton Mackenzie „Görögországi visszaemlékezések” c. kinyomott, de a könyv. árusági forgalom elől visszatartott könyve összes példányainak lefoglalását és megsemmisítését. Az író, aki a háború alatt a Dardanelláknál teljesített frontszolgálatot, a görögországi háborus angol kémkedésről írt könyvében.

A virginiai Richmond felett egy éjszakai postarepülőgép pilótája észrevette, hogy a lakóházak egyikének ablakából lángnyelvek csapnak ki. A pilóta a géppel rendkívül alacsonyra ereszkedett alá s ezzel el is érte, amit akart, a motorzugás ugyanis felébresztette a szomszédokat, akik fellármázták a tűzoltóságot. A pilóta ezután dolga végetten tovább folytatta légi útját.

Gronau és társai tegnap délután 4 órakor Athén felől jövet megérkeztek a litóriói repülőterre, ahol nagy tömeg lelkesen ünnepelte a világméretű légi út pilótáit. Gronaut szombatn Balbo olasz légügyi miniszter kihallgatáson fogadja. Az audienca az olasz légi flotta tavaszra tervezett amerikai légi útjával van kapcsolatban. Hir szerint Balbo az olasz légi flottát Grönland irányában fogja az amerikai kontinens felé vezetni s a gépek a kanadai part elérése után a szárazföld szegélyén folytatják majd az utat le Brazíliáig s onnan térnek vissza Afrika partjai mentén Olaszországba.

Olcsó könyvhét nov. 3-10-ig! Magyar, német, francia jó könyvek hallatlan olcsón. Virékre utánvétellel szállít, nem tet-szöt cserél! Lepage Cluj. Kérjen jegyzéket.

Népszerű tudományos előadás. A Kautsky munkáskultúrör előadásorozatának negyedik előadását november 8-án, kedden este fél 8 órákor a Vasmunkásotthonban (Str. Wilson 7) „Harci eszköz-e az irodalom?” címmel Cinczár Miklós hírlapíró tartja meg. Belépődíj nincs, vendégeket szívesen látnak.

Két csikágói bíró fogja kérni személyesen Athénben Samuel Insull bankár kiadatását. Londonból jelentik: Két csikágói bíró van utban Athén felé, hogy a görög hatóságokat rávegyék Samuel Insull bankár Amerikába történő kiadására.

A francia hadbírósg felmentette az elsüllyedt Prométhé buvárhajó másodparancsnokát. Párizsból jelentik: A cherbourgi katonai büntetőtanács Dumesnil, az elsüllyedt Prométhé francia buvárhajó másodparancsnokát az ellene emelt vádak alól felmentette, mert a főtárgyaláson beigazolást nyert, hogy a buvárhajó katasztrófájáért a parancsnokot kellene felelőssé tenni, aki azonban a tenger alattjárón szintén halálát lelta legénységével együtt.

Minden szónok sulya van ebben a filmben és ezért remekel ismét a világhírű amerikai Western Electric oda beszélőgép. Ha csak egy kicsit tud németül, ezen a gépen keresztül minden szót megért. — Mindenki „hochdeutsch”-ot beszél és nem — dialektusokat! —

1933 április 26-án óvatolhatók a mezőgazdasági váltók. Bukarestből jelentik: Az igazságügyminiszter rendeletet intézett az összes igazságügyi hatóságokhoz, amelyben a mezőgazdasági adósságok szanálásáról szóló törvény második szakasza értelmében közli, hogy az összes mezőgazdasági váltók esedékessége 1933 április 26, vagyis a törvény kihirdetésétől számított hat hónap. E váltók ezen időpontig meg nem óvatolhatók.

Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz, megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azért, hogy a bétartalmat kíméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József viz számos féloldali hüvelyben fekvő beegnél is megtette a kelendő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűviz gyógy-szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Ezernyolcszázmillió amerikai dollár kölcsön fagyott be tizenkilenc országban. New Yorkból jelentik: Az amerikai bankárok szövetsége kimutatást készített a külföldön befagyott dollárkölcsönökről. A kölcsönök összege csaknem eléri az 1800 millió dollárt és 19 állam között oszlik meg. A befagyott kölcsönök amerikai listáján Brazília vezet 331 millió dollár igénybevett hitellel.

Vieki Baum Helén doktorkisasszony. Vieki Baum a mai Németország legolvasottabb írónője, a „Helén” Németország legnagyobb regénysikere. Az Athenaeum 68 lejes diszvásonkötésű sorozatában. Egy kötet 3-400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs Lepagenál Kolozsvár. Kérje a 12 kötetes szenzációs sorozat jegyzékét.

Eljegyzés. Krampner Micit Nagybanról eljegyezte Wulaszky Mihály Sibiu. (Mind a két külön értesítés helyett.)

Moszkva irányította a londoni éhség tüntetések. Londonból jelentik: A rendőrség házkutatásoknál birtokába jutott olyan adatoknak, amelyek kétségtelenné teszik, hogy a munkanélküliek Londonba történt felvonulását Moszkvából rendelték el és irányították.

Vigyázzon! November 3-10-ig olcsó könyvhét Lepagenál Cluj. Magyar, német, francia könyvek. Kérjen jegyzéket.

A legnagyobb sportszenzáció. A Sport Enciklopédiája (Sport és játék). Két hatalmas lexikonkötet. 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészváson kötés, a régi 1500 lej helyett 248 lej Lepagenál Kvár. Postán utánvétellel (porté 26 lej). Beküldve portómentes.

A pénz tragédiája. Patenotre a jelenkor egyik legnagyobb világgazdasági szakértője írta a könyvet, amely aktuális és érdekes. 87 lej Lepagenál Kolozsvár. Kérje az új könyvek jegyzékét.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A nációk és kommunisták közös barrikádokon harcolnak a berlini mánkás-negyedekben

Forradalmi jelleget öltött a berlini közlekedési sztrájk

A rendőrség mindenütt fegyverét használja. Ezerre rug már a letartóztatottak száma. A nációk előljárnak a sztrájkterők terrorizálásában és a szabotázsban. A munkanélküliek is a sztrájkolókhoz csatlakoznak. Az 1918-as Spartacus-mozgalom jellegét öltötte a sztrájk

A szociáldemokrata munkásság nem csatlakozott a forradalmi sztrájkhoz

Berlin, november 5. A közlekedési sztrájkot törvényen kívülinek nyilvánították. A közlekedési társaság telepeinek kapuira kifüggesztették az ismert sárga hirdetőtáblákat, melyek az alkalmazottakat azonnali munkába jelentkezésre kötelezik, ellenkező esetben elbocsátottaknak tekintik őket. Estig mintegy 3500 alkalmazott jelentkezett. A belső területeken lassan megindult a villamos- és az autóbuszforgalom — jórészt kevés utassal és erős rendőri fedezet alatt.

A külvárosokban a tömeg autóbuszokat borított fel, villamosok ablakait beverte. Az összerombolt járművek száma a külvárosokban mintegy ötvenre tehető. A karhatalom több ízben riasztó sortűzek leadására kényszerült. Több mint háromszáz rombolót és a forradalmi szervezetek ötven vezetőjét letartóztatták.

A kommunista Rote Fahne és a Welt am Abendet elkobozták.

Az éjszaka folyamán több helyen újabb összeütközések voltak a rendőrség és a sztrájkolók között.

A vadsztrájk résztvevői más szélsőséges elemekkel együtt barrikádok mögött harcolnak a karhatalommal és központon zudítanak a járművekre.

A sztrájkot folytatók részéről kísérletek történtek abban az irányban, hogy a gáz- és vízművek munkásai is lépjenek ki a munkából. Elrendelték az egész rendőrség riadószünetét. Az északi kerületekben történt összeütközések két súlyos sebesültje a kórházban este meghalt.

Forradalmi éjszaka

A péntekről szombatra virradó éjszaka a berlini közlekedési sztrájk forradalmi jellege a tegnapi napnál is pozitívabban alakot öltött. Mára a helyzet nem enyhült, sőt rosszabbodott. Hírek terjedtek el arról, hogy a sztrájkolók agitációja eredményel járt a villamosművek és a gázgyárak munkásainál is. Az izgalmat állandóan fokozza az uccákon perccenként rohanó és súlyos sebesülteket szállító autók tömege.

A külvárosok uccáin mindenütt barrikádok emelkednek, úgy, hogy a főváros munkásnegyedeinek képe az 1918-ik évi Spartacus-lázadás képét nyújtja.

A sztrájkolók az éjszaka folyamán mindenütt barrikádokat emeltek és megütköztek a rendőrséggel, mely fegyverét használta. Egy súlyos sebesült a Charité-kórházban meghalt. A rendőrség ötszáz embert tartóztatott le. A forradalmi harcokhoz mindenütt a munkanélküliek nagy tömegei is csatlakoztak, ami a tüntetés méreteit félelmetessé és gigászivá teszi.

A nációk és a kommunisták együtt harcolnak

Rendkívül jellemző tünete a legújabb németországi forradalmi megmozdulásnak, hogy az óriási sztrájkot a kommunisták és a nemzeti szocialisták együtt irányítják.

Még jellemzőbb, hogy az összes sztrájkterők a szocialista szakszervezetek munkásaihoz kerülnek ki, akiknek ez a magatartása azzal magyarázható, hogy a szak-szervezeti vezetők helytelenítik a sztrájk továbbfolytatását.

A sztrájkolók azonban olyan terror alatt tartják a munkát felvenni akarókat, hogy még azon a pár vonalon is, ahol tegnap délután nagynehezen megindították a

közlekedést, éjjelre be kellett azt szüntetni.

Az egész rendőrség fegyverben áll

A forradalmi jellegű sztrájk leverésére Bracht birodalmi biztos az egész rendőrséget fegyverbe szólította és a legkíméletlenebb fegyverhasználatra adta ki a parancsot.

Ennek ellenére a nemzeti szocialisták kiáltványai még forradalmibb hangot pendítenek meg, mint a kommunisták.

A felhívásban rámutatnak arra, hogy egy nemzeti szocialista nem végezhet sztrájkterők munkát és nem engedheti meg, hogy a Papen-kormány a kínai kuli életszínvonalra alá süllyesse a német munkásság életszínvonalát.

Bombák robbannak a síneken

Bracht poroszországi birodalmi főbiztos a berlini közlekedési sztrájkjal kapcsolatban lefolyt eseményekről sajtótájékoztatót adott, majd közölte az újságírókkal, hogy egyelőre eltekint a statárium proklamálásától, de minden eszközt igénybe fog venni a rend fenntartására.

Csaknem az összes külvárosi kerületek nyugalmát lövések s időnkint sortűzek dulták fel. Több helyütt bombák robbantak a villamosok sínein, feltépték a következő s használhatatlanná tették a vonalakat. A karhatalmi páncélautók egész éjjelen át munkában voltak.

A sztrájkolók ma is olyan terror alatt

tartják a munkát felvenni akarókat, hogy a rendszeres forgalom felevételéről nem lehet szó. Nyilvánvaló a kommunisták és a nemzeti szocialisták azon igyekevése,

hogy a méreteiben hatalmas sztrájkot vasárnapon át is fenntartsák, mely esetben óriási nehézségekbe fog ütközni Berlinben a sztrájkterők leadása.

A nemzeti szocialisták egyáltalán nem titkolják, hogy a sztrájkot politikai sztrájkknak tekintik. Felhívást bocsátottak ki, melyben hangsúlyozták, hogy nemzeti szocialista nem végezhet sztrájkterők munkát.

A kiáltvány szerint a mostani sztrájk csak bevezetője a nem sokára elkezdődő nagy sztrájk-érának.

Mindent megtenni — így végzi a felhívás abban a záradékban, hogy létrejön a munkavállalók egységesen zárt gazdasági arcvonalát nemzeti szocialista vezetés alatt.

Berlin gyalogol

A szélsőjobboldaliak megfogadták párt vezetőjük intelmeit s ma is elől vannak a munkára jelentkezők megfélemlítésében, szabotázs-akciókban. A munkába siető munkások és hivatalnokok százezrei ismét gyalog voltak kénytelenek megtenni az utat munkahelyeikre.

S nagy kárt szenvednek a szórakozóhelyek, színházak, mozik, stb. Délben az északi kerületekben újabb összeütközések

Amikor a vasgárda gyűlést akar tartani...

Zelea Codreanu és két vasgárdista képviselő társa megverték egy csendőrmestert

Bucuresti-Bukarest, november 5. (Az Uj Kelet tud.) A Vasgárda tegnap délután a covurluimegye Beresti községbe gyűlést hívott egybe, amelyen a szervezet galaci légionáriusain kívül Ion Codreanu, Corneliu Zelea Codreanu és Steliescu képviselők is megjelentek. Vasárnap is lévén, a szomszédos falvakból nagy számú parasztság özönlött Berestibe. A csendőrök azonban megtiltották a parasztoznak, hogy átlépjék a község határát, hivatkozással a kerületi állatorvos rendelkezésére, aki megállapította, hogy a falvakban, ahonnan a parasztszok jönnek,

különböző állapotbetegségek dűlnak. A három vasgárdista képviselő természetesen nem vette tudomásul ezt a rendelkezést. Ezzel szemben mind a hárman nekironítottak Ciobanu csendőrmesternek, akit Zelea Codreanu felfofozott, majd el akarta tőle venni fegyverét.

Mint hogy a vasgárdisták tulerőben voltak, a csendőrök kénytelenek voltak visszavonulni. A Vasgárda ezek után megtartotta gyűlését, amely viszonylagos rendben folyt le. Ciobanu csendőrmesterparancsnok jelentést tett a történetekről a galaci felettes hatóságoknak.

Január elsejével megszűnik a kenyérbélyeg

Bucuresti-Bukarest, november 5. (Az Uj Kelet tud.) A kormány egyik előző határozatának megfelelően Ghelmegeanu földművelésügyi alminiszter törvényjavaslatot készített, amely kimondja, hogy a kenyérbélyeg alkalmazása 1933 január elsejével megszűnik. A kenyérbélyeg a Iorga-kormány érája alatt Ionescu Sisesti földművelésügyi miniszter vezette be, Románia buzakivitelének támogatására. A bélyegből származó összegek a buza-export prémiumát képezték, hogy ezek versenyképes áron szállithassák ki a gabonát a külföldre.

A prémium azonban nem járt a megfelelő eredménnyel. Nem sikerült vele a buza belföldi árát olymértékben felemelni, hogy az a termelő számára is hasznos jelentsen. Ezt az áremelést elvégezte viszont az ez évi rossz termés, amelynek következtében úgy a buza, mint a kenyérlisz árát lényegesen megrágták. Ugyancsak a rossz termés miatt vesztette el egyébként is létjogosultságát a kenyérbélyeg, hiszen Romániának ebben az évben csak egészen minimális mennyiségű búzája kerülhet kivitelre.

Corso Mozgó
ma utoljára vetíti

Mona Lisát

A cselekmény színhelye Párizs és a csodálatos Firenze. Ne mulassza el megnézni!

voltak. Sztrájkolók elvágják az áramot szolgáltató vezetékeket s feszítővasakkal tönkretették a váltókat, mire karhatalmat vonultattak fel ellenük. A rendőrség több ízben lőfegyverhasználatra kényszerült. A sebesültek számát megközelítőleg sem ismerik, mert a barrikádok mögül harcolók titokban elszállítják sebesülteiket házi ápolásra. A letartóztatottak száma meghaladja az ezret.

Szombat délben még állott a sztrájk

Délig az autóbuszokat még nem helyezték üzembe. Dél előtt mintegy száz villamos közlekedett — a pótkocsikon erős rendőri fedezet alatt. A déli és délnyugati kerületek gázgyárainak munkásai nem csatlakoztak a közlekedési sztrájkhoz.

A vasgárda pernyertes lett az antiszemita ligával szemben

Bucuresti-Bukarest, november 5. A jasi törvényszék tegnap hirdette ki az ítéletet a nagy port felvert perben, a melyet az antiszemita liga jasi szervezete indított az ottani vasgárda ellen. Az antiszemita diákszövetség néhány évvel ezelőtt közadakozásból keresztény kulturothont épített fel a Rapa Galbene uccában. Az otthont hosszú ideig az antiszemita liga használta klubhelyiségnek, amíg egy szép napon a vasgárdisták kijelentették, hogy a ház őket illet meg, tehát Cuza hivei tartoznak az otthont azonnal elhagyni. Ezek nem engedelmkedtek, mire a jasi vasgárdisták rohammal vették be az épületet és azt azóta is birtokukban tartják. Az antiszemita liga peres utra terelte a dolgot és sommás visszahelyezést kért. A bíróság a keresetet elutasította és a vasgárda birtokjogát ismerte el.

Általános felfogás szerint Roosevelt lesz az amerikai elnökválasztás győztese

Newyork, november 5. Az elnökválasztás győztese általános felfogás szerint Roosevelt lesz.

A kampány egyébként csendesebb, mint az előző alkalmakkor, aminek egyik oka az, hogy a pártok választási kasszája a gazdasági válságra való tekintettel alig felét teszi ki a régebbi választásokon rendelkezésre állott összegeknek.

Irországban a közeljövőben drámai eseményeket várnak

London, november 5. Irországban a lakosságot izgalomban tartják az irreguláris csapatok felvonulásáról és nagy arányú fegyver- és lőszercsempészséről elterjedt hírek. Attól tartanak, hogy az ír sziget déli része a közeljövőben drámai események lejátsszódásának színhelye lesz.

Papen nem ajánlott fel katonai szövetséget Franciaországnak

Berlin, november 5. Újlag és a leg-határozottabban megcáfolták azt a híresztelést, hogy a kancellár akár közvetlenül, akár közvetve katonai szövetséget ajánlott volna fel Franciaországnak.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.

Taxa postálá plátte in nun Ns 22.715 92

da Baron L. Po
Telefon: 9-77.
Havonta 110, n
évre 600, egész
földre: Havont
félre: egész
detések díjazab
KELET" az c
ssidóság egyeti
keink utányvo
rás megjelölésé

Lélektani m

Ismét lezajlott lasztás. Ebben madik.

Mint előreláth sem hozta meg tisztázását, de n ban rendkívül ér

A tegnap leza kívívóbb és e eseménye: a hitl tervesztése és ták erőteljes elő

Ami azt jelent szelleme nem v országban, de má

Hitlerék vesz kommunisták el Hitlerék súlyos s tudható be, hog

— kiábrndulva zisaiból, fenye azonban tétova t ben tartózkodott pedig a reakciós Huggenbergékhez csatlakozott.

A kommunista lélektani magyar tény is, hogy a nyit mandátum nyit a szociálden látszik bizonyítar

marxista tömegek tért hódít a szoci ábrándulás hang választáson újabb tolnak át tőlük a

Ennek a körülm szociáldemokrata kívül a gazdasági súlyossága és a szociális politik osztályellentétek löttébb alkalmas.

Ennek ellenére rácia teljes felör igen korai volna, maik száma — egy mulja felül a kom

A tegnapi vá egyedül a centru ingathatatlannak Ez a párt, a ma ságos oázisnak h élet dinamikus lé lélektani magyará nálkozik, hogy a kelt polgárság le nek foglalat, egy lárld bástya a szé mas ostromában.

A tegnapi német hoztak megnyugt kai életben, de a h és mérlegelt ponto rongó és átalakul lemi tükörképét nyek, melyekből láglik ki, nevezet megtörése és a b megerősödése.

A reakciós polg tént kedvező eltol sen nem zavarják lélektani állapotok

Lassalle és a kampós
Ki járt Breslauban közepén, bájosan hegyoldallal, ki is tengyel és porosz deti, Mindig jó mű tudósa és egy világ Ferdinand.
Mi közünk volt hoz?
Anyi, mint M Heinehoz. Marx nem tartozott a zsi később tért ki, é tagja volt egy zsid rein der Kultur u Judenthums" című indult, de gyorsan Széjjelcsent, mert jogtudós, aki az